

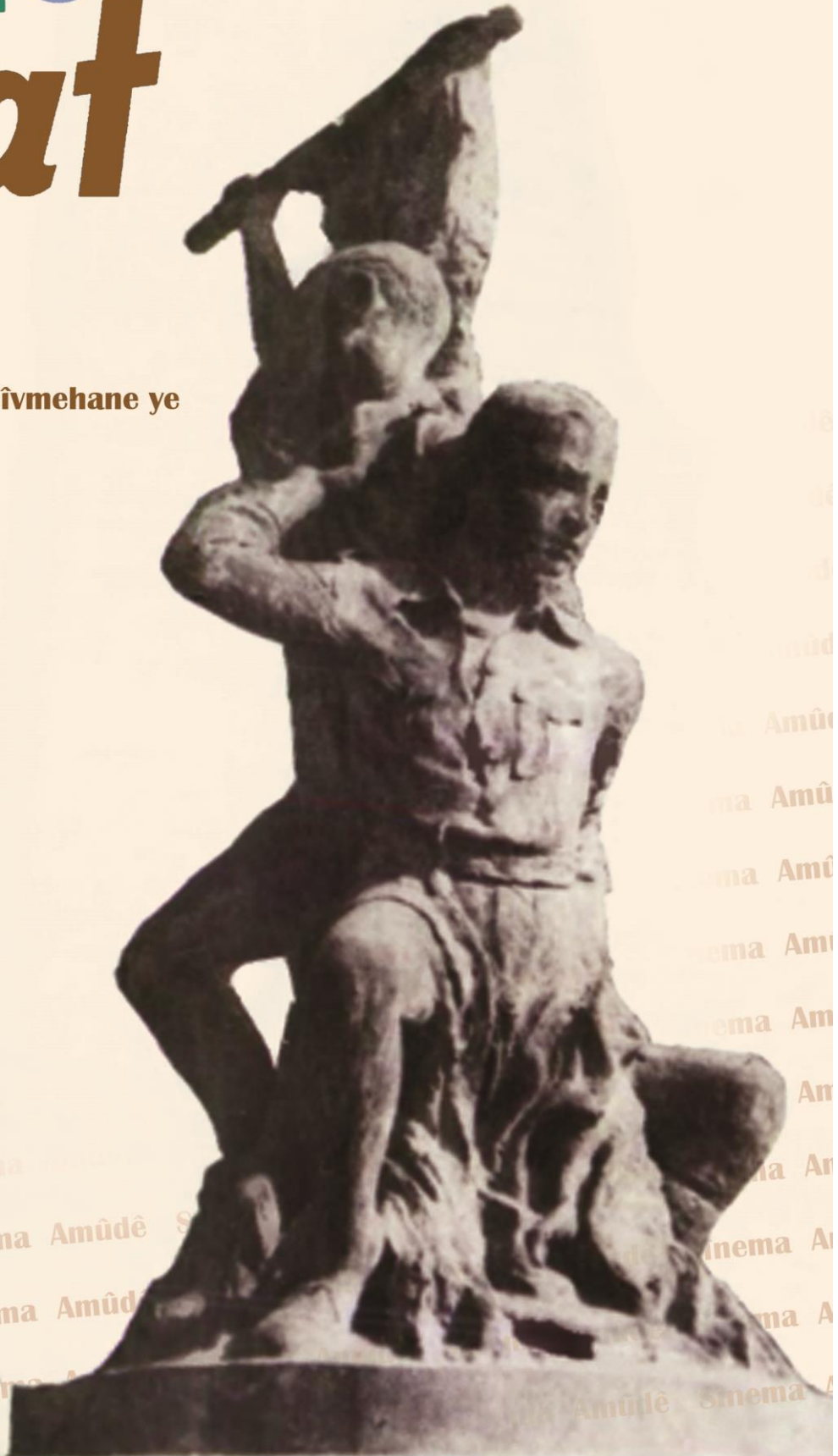

Welat

Hejmar (6)

15 Çê Paşî 2013

Candî - Giştî - Serbixwe - Nîvmehane ye

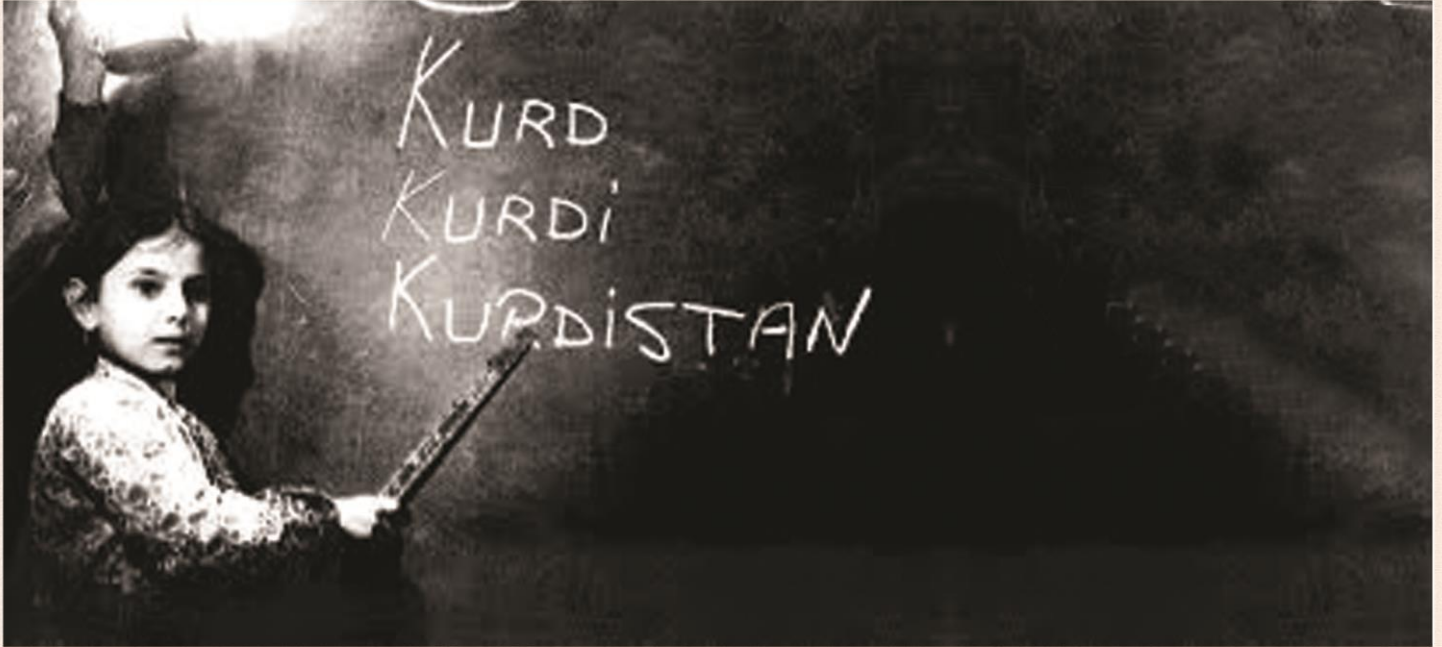

welat.press@gmail.com

www.facebook.com/Dengekurdistanasurya

Gelo dê zimanê me azad bimîne?

Aras Yûsiv

Ji dema ku herêmên kurdî nema di bin desthiladariya rêjîma Esed de man berî her tiştî çavên milletê Kurd li Sûriyê li zimanê wî bû, hemî partî û saziyên ziman hewl didan ku zimanê xwe yê ku di bin gefa windabûnê de ye vejînin û li her deverê ji herêmên Kurdî li Sûriyê dest bi korsên ziman bû. Bi rojan re korsan nema têra fêrkirina ziman kirin û zimanê kurdî di riya waneyan de derbasî dibistanên seretayî bû û di destpêka vê sala xwendinê de êdî dest bi perwerdekirina zimanê kurdî di asta navîn de jî hat kirin û plan hene ku ziman di asta amadeyî jî were perwerdekirin. Belkî ev hasten germ di perwerdekirina zimanê zikmakî de li nik ti miletan ji bilî yê kurd ku ji zimanê xwe li ser dirêjahiya dîrokê û sedsalan pê mar me tune ye û ev hest çendîn germ e dema ku li Sûriyê kurdek

fêrî zimanê xwe bibe. Îro û piştî ku zimanê Kurdî hinekî ji nav dîwarên zindana xwe li Sûriyê derdikeve hêvî heye ku ew bi temamî ji wê zindanê û qedexekirinê der bikeve û nifşên nû yên Kurd li Sûriyê li ser vî zimanî werin perwerdekirin. Li her deverê ji cîhanê ziman alava sereke ya têkiliyê ye lê li Sûriyê û li her herêmeke kurdî ev ziman tenê ji bo êşan û kêma jî ji bo kêfî dihat bikaranîn. Hêviya her mirovekî kurd e li Sûriyê ku zimanê kurdî nema vegere rewşa xwe ya berê ku çawa dihat binpêkirin û nifşên nû li ser wî werin perwerdekirin belkî hinekî ji êşa nifşên berê sivik bike dêmek gelek omîdên nifşên kurd ên berî hebnû û di dilê wan de mirin û ji nav wan ku zimanê xwe di dibistan, kargêriyên hikûmî û li ser dîwarên kolanan bibînin dema ku navê kolanan bi Kurdî werin nivîsandin .

Kî dixwe û kî dijmêre ..?

———— Ronî Elî

Kurd dibêjin : "yê ne di şer de, şer pê xweş e" an " yê daran dixwe û yê dijmêre ne wek hevîn" ango, yê ne dihundirê bûyer û bêtarê de be nikare bi xweşkayî li ser raweste û şiroveke. Helbet, û li gora vê yekê wê nikaribe çara durist jî jê re bibîne . Ji ber vê jî, îro em dibînin ku çî nêrîn û çarêyên tên diyarkirin jî aliyê çî rêxistin an rewşenbîr bin, ji gelek asteng û kospekên kar û barên me re, cih nagrin û bi ser nakevin, ji ber ne ji hundirê wê tene der, belê ji derva de lê tên mêzekirin. Ji ber ku, roja îro - û piştî ev qas sal - hîn tevgera me neketiye hundirê daxwazên miletê xwe, û hîn rewşenbîrên me jî rola xwa bi duristî nasnekiriye, ji ber vê jî me got: " yê daran dixwê û yê dijmêrê ne wek hevîn " .

Lê .. kengî wê tevger, rewşenbîr, milet bighên hev .

Di baweriyê min de, destpêka vê yekê ji naskirina ji hev, ji rola hev, ji erk û pêdiviyê hen re destpêdike. ango divê her yek ji wan erek û perpirsiyariya xwe naske, û sînorên xwe derbaz neke, ta karibe bi kar û barên xwe rabe, ta her yek ji wan ji a yê din nexwe, û li dawiyê tev ber avêtî nebin. Ev birastî kêşa herî mezin e di hundirê têkliyên me de ye, her yek çaran ji yê din re dibîne, ji ber ne di warê wîde ye, ji ber vê jî ew pêzo ye li serê yê din û bi tev de " BERANIN " . Hema Kurd dibêjin : " Serê du Beranan di Biroşekê de nakelin " .

Komîteyên Rastiyê

Zuhrab Qado

Komîteyên rastiyê yek ji rêbaz û awayên şopandina rastiyê ne , ew komîte nî lêkolînê ne , demkî û serbxwe ne, lêkolînê di şeweyên zêdegaviyan yên mafê mirovan de dik in. Xebatên sereke yên komîteyên rastiyê ev in : şopandina rastiyê û lêkolîna li zêdegaviyan û belgekirina wan , pêşkêşkirina raspartinan bo xurtkirin û bicîkirina aştiyê.

Jibo ku komîte serkeftî be divabe hin mercin serke pêk bîn e mîna : avakirina rewayetiya komîteyê û ew jî bi rêya rawêjîya bi gel re , zelalkirina pergala û mijarên komîteyê , hîlbijartina karmendin rûspî û nealîgir , peydakirina dahatiyan û piştgîriya aborî , amedekirina rapora dawîn .

Pergala û majara komîteyê :

di serî de divabe mebest û armancên komîteyê bêne xuyakirin û ligorî wê nav ,kar û xebatên komîteyê bêne bicîkirin ,û cûreyên zêdegaviyan (şopandina zêdegaviyên mafê mirovan di dema hevrikiya siyasî de yan xurtkirina bingeheên pêkvejiyana aştiyane û rêzgirtina li mafê mirovan) û " di kîjan demê de" bûn mîna li mexribê di navbera sala 1965 ta 1999 an de, destnîşan bik e, û çiqas dem gereke ji komîteyê re ku van xebatan bişopîn e û bidawî bik e.

Bêguman komîte liser bingeheke yasayê saz dib e . dibe ku di nava peymaneke aştiyê yan fermannameyekê de were pêşkêşkirin , mîna zagona xurtkirina hevgeritina niştîmanî û aştibûnê li Başûrê Afrîkayê di sala (1995)an de, yan jî bi rêya fermannameyê komarê wekû li çîliyê di sala 2003 yan de û li hin dewletin din jî.

Endamên komîteyê :

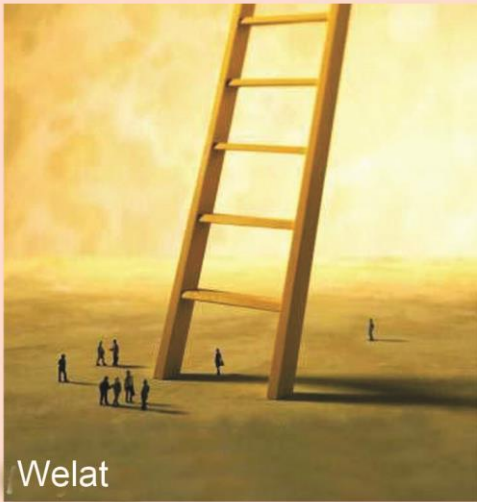
Endamên komîteyê xwedan bandoreke mezin li raspartinên ku komîte der tînin , lewra baweriyê cemawer bi endaman rewayeteyê dide komîteya şopandina rastiyê . jiwilo divabe kesin hezkirî û cihê baweriyê û nealîgir û ji gelek bire û rengarengî civakê werne hîlbijartin bo endametiya komîteya şopandina rastiyê . dibe ku endam ji hêla serokkomar yan desteyeke navdewletî werne bicîkirin (li Xana û Arcantîna yê serokkomar ew bû yê ku endamên komîteyê bicîkirin lê li gwaftîmalayê razgirê giştî yê neteweyên yekbûyî bi vî karî rabibû) . endam dibe ku ji welatîyên wî welatî bin yan endam in navdewletî bin jî (li Xana di sala 2002 wan de hemû endam ji welat bûn , li Başûrê Afrîkayê di sala 1995 an de 2 ji 17 e yan endam in navdewletî bûn lê li Silvdorê di sala 1991ê de endam bi tevayî navdewletî bûn) . Li kêleka komîteyê komek ji pisporin cobecor hene (pisporên mafê mirovan , yên yasayê , lêkolînerên di warê civaknasî û derûnnasiyê de , wergêr û pisporên koputer , rêvebirî û karmendên ewlekariyê û bêguman hebûna jinan gelek jinan handêr dike ku baxiv in.

Dahatî û deselatdarî :

Dahatî roleke sereke di şewê û rêbazên kar û xebata şopandinê ya komîteyê de dik e . ger dahatî hindik bin dibe ku xebatên komîteyê biherifin û bi cih neyên û berovajî wê rast e, dema ku deselatiya komîteyê hebe ku bigihê gelek belgeyan yan biryaran derheqê ziyankar û ziyambaran de yan jî mafê parastina dîdevana bik e , ew bixwe şeweyek ji şeweyên xurtkirina karê komîteyê ye (komîteya şopandina rastiyê û aştibûnê li başûrê afrîkayê "lêborîna merckirî" yek ji girîngtirîn deselatîyên wê bûn.

Koçberiya Ewropayê

Welat

Gelek caran mirov didît ku xortên Kurd ji herêmên xwe derdiketin ber bi bajarên din ên Sûriyê ve bi mebesta kar, ji ber ku herêmên Kurdî di Sûriyê de kar tê de pir kêm bû. û siyasatên rêjîmê yên nijadperest hiştibû ku ew di belengazî û perîşaniyekê bê sînor bijî. Û piştî destpêka şoreşa Sûriyê, hemû bajar di şer û cengê de ne .û ji wê êdî nema kes ji xortên Kurd ên ku li wan kardikirin dikarîbûn bimînin û bigiştî jî tev veşeriyên herêmên xwe.

Lê dest bi koçberiya ber bi Tirkiyê û Ewropayê ve kirin. belkî li wir jiyaneke xweştir û bi rûmet bibînin.

Diyardeya koçberiya ber bi Ewropayê ve gelek sedemên xwe jî hene, ya sereke ew e belengazî, û sedemên din hene wek xwendinê, siyasat, tenduristî... hwd..

Xortên Kurd ên ku Ewropa ji wan re xewin bû, ew in ên ku baweriyê wan bi hebûna wan li ser axa xwe nayê wek mileteke resen û li welatê xwe jiyân dike. Ji wê dema ku derfet di dest wan diket yekser berê xwe didan Qaçaxçiyên û ewan jî berê wan didan buhiştê ,li gorî nerîna wan...

Bawerî ne ev e, bawerî ku mirov li welatê xwe bijî, çî di xweşiyê de, û çî di şahiyê de. û bitaybetî jî ciwan. Ji ber ku ew in ên ku welatan ava dikin.

Û weke ku têtê zanîn: ciwan bingeha pêşerojê ne.

Rola xwendevanên zanokiyê di civakê de

Mehmûd Badilî

Her mirovek di jiyânê de roleke wî heye, dibe ku mirov bêtirî rolekê bilîze, ji xwe her rolek erk û pêdiviyên wê peyda dibin, weku rola dayikê, ya bav, ya mamosta, ya xwendevan, ya nivîskar..td, û hestê spartina derbarî roleke taybet û kar û stûbariya di ber de bi wateyê berfireh em dikarin navê berpirsyarî lê bikin, û xwediyê wê bi navê kesê berpirsyar.

Berpirsyarî: berpirsyarî tê bi wateya ew mirovê ku dikare bi xwe hest bibe û danûstandinê bike, û ev yek bi serbestî û bîrweriyê ve girêdayîye, mirovê bîrwer dikare biryarên xwe derbarî tiştan de bide, tiştê rast û şaş ji hev nas bike.

Xwendevan: ew kesê ku dixwaze zanîna bi dest xwe bixe, û bi rola xwe derbarî xwe û civaka xwe rabe, ew stûna piroseya perwerdeyî ye.

Zanko: dezgeheke zanistî – perwerdeyî û fêrwerî- lêkolîner û wirarî û serkêşîye di civakê de, dezgeheke komelayetîye derbarî belavkirina bînerên azadî û dadî û wekhevîyê di rêya fêrbûn û lêkolînê re.

Berpirsyariya xwendevanên zankoyê di civakê de:

- 1- destxistina xwendinê: ev berpirsyarî bi pêk tê ligorî bîrwerî û têgihîştina yê xwendevan..
- 2- çalakiyên rewşenbîrî...
- 3- avakirina kesayetiyê: ji hêla rewşenbîrî, ramanî û zanistî, li vir yê xwendevan rîya xwe hildibijêre û nîşaneyên pêşeroja xwe desnîşan dike. xwendevanê serkeftî xwedî hedan û arame, çalake, bo rastiyê digere û vedikole, bîrwere, nîrxê hiş û hişmendiyê dizane.
- 4- bîweriya welatparêzî, û hilgirtina ramana mirovantiyê.
- 5- xizmet û beşdarî di hişyariya civakê de.
- 6- kar û bebat di ber yekîtiyê de.
- 7- berevanî di ber welêt de.

û taku xwendevanê zankoyê bibe rewşenbîr. jê tê xwestin ku di warê rewşenbîriyê de li sê aliyên raweste:

A- rewşenbîriya zanîni. B- rewşenbîriya kiryarî . C- rewşenbîriya siyasî.

divê em bidin xuyakirin ku, em di aloziyekê de derbas dibin, ev li ber çava ye, û ji her kesên bîrwer xuya ye, û taku em nebin beşek ji aloziyê, divê ku em danûstandinê bi xwe re bikin ku em kencin komelayetîne, em li ber berpirsyariyên xwe bisekinin, û bi çavekî vekirî li qonaxê û guhertinên wê binerin, divê ku yê xwendevan xwedî bandor be di vê yekê de, baş rewşa xwe û rewşa civaka xwe bixwîne, divê ku di warê zanîni de bigere û li nava rewşenbîriya xwe û ya xelkên dîtir jî, li vir divê ku dûrî xweçepandinê here, divê ku bixwîne, bipeyive, beşdariyê bike, rexneyan bike, hevpeyvînê bike û alîkariyê bike, taku em bi hev re welatekî serfiraz û azad, û miletê pêşketî, xwedî şaristan li ser bingehin rast û durist ava bikin.

sînemeya Amûde li Qamişloye dihe bibîranîn

Îmad Talatî

di salvegera 53yan de ya şewtandina sînemeya Amûde de, hin çalakî ki Qamişloyê hatine lidarxistin.

Weku tete zanîn di sala 1960î de sîneme bi şewazeke hovane ji hêla desthilatdaiya Komara Hevgirtî angoyê (El Cumhûriye El Mutehîde) ve hate şewitandin û di encama wê de bêhtir ji 200 zarokên Amûde jiyana xwe ji dest dan, tevî ku ew çibûn sînemeyê bi pereyên xwe ji bo piştgiirtiya şoreşa Cezayirê di wê demê de.

Hevgirtina Xwendekarên Kurd li Sûriyê şevbuhêrkek lidarxist, û di wê de şanoyeke li ser vê bûyerê hate pêşkêşkirin, tevî helbest û axiftinan.

Tevgera Gelê Kurd û li navenda Cîgerxwîn a çand û hunerê Fîlmeke Dekyûmenterî li ser şewata sînemeyê pêşkêşkirin. Û hin helbestvan jî helbestên xwe xwendin li ser vî bûyera biêş û xemgîn.

Ji hêla xwe ve jî girûpa Sînema Fîlm şevbuhêrkek lidarxistin bi fîlmeke ji derhênana Şero Hindê û di film de şewata sînemeyê ji hêla mirovekî ku di sînemeyê de bû û ew jî mirinê xilas bibû hate şîrovekirin.

Û di aynî şevbuhêrkê de Girûpa Arta ya mûzîkê jî buyer bi bîr anîn bi çend parçeyên mûzîkî.

Herwiha Şero hindê, Derhênerê film wisa ji me re axift: Me çalakî lidixist jib o bîranîna ew bûyera xemgîn ku ew ê dê her û her di bîrweriya me de bimîne.

Ji hêla xwe ve jî Ronas Şêxmûs, Bilûrjen û endameke di Artayê de got:

Me hin parçeyên mûzîkê pêşkêşkirin ji mêvanên beşdarbûn re ji êş û şewata dilê xwe bi xemgînî ku çawa ew zarok bi awayeke hovane hatine şewitandin, û ez bawer im ku tenê mûzîk dikare giyanên zarokên Amûde şa bike.

Giyanên zarokên ku di sînemeya Amûde de şewitîn her û her di bîrweriya Kurdan de sax in, û ew ê dê bimînin navnîşana zikreşiya kesên nijadperest.

Zarokên Sînemeya Amûde

“Maratona Aştiyê”

“Gav bi gav ber aştîyê ve” dibin vê navnîşanê Hemahingya Ciwanên Sewa bi Maratoneke ji bo belavkirina aştîyê li bajarê Qamişloyê rabibû, di roja 1/11 /2013 an de, rehabûna wê ji Parka Al Kindî li kolana Qûwetlî destpêkir û ta bi kolana Mûnîr Hebîb li taxa Xerbî, bi beşdarbûyîna hejmareke mezin ji Kurd, Ereb û gelek pêkhatiyên din yê bajêr. û gelek kesayetî wek siyasetmedar û rewşenbîr. Mercê pêşbirka Maratonê ku 3ê xort û 3ê keç u 3ê zarok yê ku pêşî bighên ew ê dê biserkevin, pêşbirk bi awayekî berfireh û geş berde-wam kir, kesên serkeftî ji hêl rêvebirya Maratonê ve hatin xelatkirin, herwiha endama hemahingya ciwanên sewa”Gulbuhar Mihemed”ji welat re axift û got: Piştî ku şoreşa Sûryê ber bi tîrayîyê ve diçe, wek hemahingya ciwanên sewa me dît ku Karên sivil bandora wan behtir li ser civaka sûriyê heye, herwiha me xwest ku em hezkirinê di nav pêkhatiyên Qamişloyê de zêde bikin, armanc ew e ku Çanda aştîyê belav bibe, di nerîna min de Maraton biserket, û kesên beşdarî wê bibûn ev tişt xweş dîtin. Muhened Mitlig ê asteya yekemîn girt ji nav xortan wisa ji me re axift: Ez vê serkeftina xwe diyarî rahênan û mamostayê xwe dikim, û kêfxweş im bi çalakiyeke wisa bîna biratî û aştî di wê de diyar e. Herêmên Kurdî li Sûryê xebatên xwe didomînin û Maraton Çalakiyeke nû ye, hêvî ji wê heye ku bibe simbola jiyaneke hebeş di nav hemû pêkhatiyên Sûryê de bi şeweyeke aştîyane.

Xunav Kano

Da jiyana berdewam be..... milet divegerê alavên kevin

Di dîroka miletê Kurd de herdem zehmetî û alozî ji wî re peyda dibûn lê ew jî dikaribû xwe xilas bike ji hemû aloziyan. Îro em dibînin ku kehrebe peyda nabe bi awayeke berfireh ji wê dîsa çira, fanûs, lempe hwd.... bikardihên û di pêwariya xazê de jî dîsa Bapor li tevahiya malên Girkê Legê peyda dibe. Û vekirina gelek aşên genim di herêma GIRKÊ- LEGÊ de wek aşê gundê KÊŞKÊ li bakurê bajêr aniha pêdiviyeye sereke ye ji bo xelkên bajêr û gundên derdora wî, piştî 13e salan ji girtina wî.

Herwiha xwedanê aş FEWAZ ŞATIR ji me re axift: di sala 1952an de aş hate avakirin û karê xwe berdewam kir ta sala 2000 hate girtin piştî milet nema hewcedarê wî bû.

Lê aniha jî dîsa vekirina wî gerek bû ji xelkê re. Ji bilî aş milet divegerê gelek alavên kevin wek mûmeyan, gazê û çêkirina xwarinê li ser agirê daran û baporan . her weku jinekê ji Welat re axift: tunebûna XAZÊ em dîsa vegrandin baporan piştî demeke dirêj me bapor hilanibûn û me avêtibûn, me çû disa kirin bi buhayeye giran.

Weke tete zanîn buhayê bapora gazê gihîştîye 4000 leyreya Sûrî li bazara Girkê Legê..

Herwiha zehmatiya jiyana milet li herêmên Kurdî bitevahî zehmetiy in rojane ne. Lê tevî wê jî milet bi vîna xwe jiyana xwe berdewam dike ..

Gulal liyanî – girkê legê

Sala nû ya xwendinê û aloziyên wê

Welat-Tirbêspiyê

Dîsa sala nû ya xwendinê destpêkir û şagirtên li dibistanan li bajarê Tirbêspiyê gelek pêdiviyên xwe jî hene ,lê mixabin bi dest nakevin.

Buhayîya pêdiviyên sereke yê

xwendinê(pênûs,lênûs,çente,cil û bergên dibistanê...hwd..)

Sedem in ji neçariya wan re û çûyîna wan li dibistanê bi dileke xemgîn.

Tevî hin tiştên din jî hene ku ew bi wan dilsar dibin ji xwendinê re,wek gelek ji hevalên xwe nabînin ji ber ku ew bi malên xwe re koçkiribûn û aniha jî ne heneşt in bi wan re di dibistanê de.

Û ew şerên ku li derdora bajêr dibin û dengê bombeyan û çîrokên kuştin û xwînê hemû sedem in ji metirsiyên wan re û bi wan mijûl dibin û êdî ji rewşa xwendinê dûr dikevin.

Û li ji bo vê mijarê bitayebetî jî gereke ku kesên bispore bi rola xwe rabin û çareyekê ji vê pirisgirêkê re bibînin.

Girîg e ku her kes bi erkên

xwe rabin û alîkar bin ji şagirtên dibistanan re ,ji ber eger rewşa wan wisa bimîne ew ê dê bi şewazeke ne durist mezin bibin û dê nexwende bimînin

Rewşa fêrkinê li bajarê Serê Kaniyê

Di destpêka sala xwendinê ya nû de , bajarê Serê Kaniyê gelek astengiyan dikşîne di ware fêrkinê de .

Serê Kaniyê tevî gundên rojhilatî yên ku bi wê ve girêdayîne , di rewşeke hêmenî derbasdibe .

Di serdana me li çend dibistanên bajêr de û dîtina me ji hejmarek mamosteyan re , ji (Welat) re tekez kirin ku gelek astengî û kêmasî li hemberî vekirina dibistanan heye , ji ber kêmbûn û nebûna girûpên fêrkinê (mamosta , kardar û rêvebiran). û ji hêla din ve dizî û wêrankirina ku li dibistanan hatiye ajotin bi destê komên biyanî ji bajêr , û hin kesên wêranxwaz .

Diyare ku rewşa li bajêr bûye ji berya deh mehan ta vê gavê û koçkirina piriya welatiyan , hişt ku hejmara şagirtan kêmbibe bi hemû astên xwendinê de . Lê tevî wilo jî li gorî hejmara welatiyan yên li bajêr , hejmara şagirtan başe .

Û ev hejmar bêhtir dibe , nemaze piştî vegera gelek malbatan û serotara pir ji dibistanan li Serê Kaniyê .

Û çareyên pêşinyarkirî li gorî nerînên mamosteyan ev bûn:

1 – Damezrandina desteyek fêrkinê ji mamosteyên bajêr yên jîr , û ji hemû mozayîkê bajêr .

2 – Peydakirina pêdawîstên karê fêrkinê bi beşdariya desteya pêşinyarkirî û saziya perwerdeyê û saziya zimanê kurdî .

Û di dawiya gotina mamosteyan bi (Welat) re , bangêk şandin bo hemû mamosteyên bajêr û bi taybetî yên ji SerêKaniyê bo alîkar bin di başkirin û bilindkirina asteya rewşa fêrkinê li bajêr.

Kalid şêxo

Aştiya Navxweyî

Welat-Hesekê

Encûmana aştiyane a gelêrî li bajarê Hesekê Dilzar - Hesekê Bajare Hesekê wekû hemû bajarên sûriyê astengî tede çêbûn di vê şoreşê de, hin jiyani bûn û hin ewlekarî bûn û pirê wan bi destê rijemê bûn, ji ber wî hawî û ji ber taibetiyaya bajarê Hesekê û hebûna aşûr û ereb û siryan li nav birayên xweyî kurd, divabû dest bi dest tevde amade bin ji bo astengiyan nehêlin û aramiyê li bajar bi cih bikin. Piştî xebat û karê çend heyva ku rûniştinên hevbeş di nav gelek hêzên siyasî û civakî de çêbûn ji aşûr û ereb û siryan û kurd mîna encûmana niştimanî ya kurd û encûmana gel ya rojavayê Kurdistan û rêxistina asûr ya dimuqrat û yekîtiya siryan û partiya gel û tecemuaa erebî û heyet eltensîq û kutla niştimanî sûrî û hin serbixwe, ev tevde bi nerînek hevbeş derketin ku Encûmana aştiyane a gelêrî li bajarê Hesekê li darxin û gavek avêtin di vî warî de û komîtek avakirin bi navê komîta şopandina aştiyana gelêrî li bajarê Hesekê û karê vê komîte wê rojane bi û dema astengî hebin, û di vî warî de dîtinek me hebû bi Mistefa bavê helebça re endamê komîta şopandina aştiyana gelêrî li bajarê Hesekê û ji mere got: Giringiya damezirandina Encûmana aştiyane a gelêrî li bajarê Hesekê pêwîste di vê qonaxa em tede derbas dibin, sî meh ji şoreşa azadî û rûmetê li sûriyê berdewame pir zehmetî û astengî li devera me çêbibû, valabûna bajarê me ji hêzên

ewlekariyê, pir kes hebûn yên dixwestin şerekî navxweyî di bajarê me de li darxin lê me karîbû wek encûmana niştimanî ya kurd hevgirêdana me xebatin rojane me berdeyam kir bi aşûr û ereb û siryan û hevalên partiya pyd me karîbû komîta şopandina aştiyana gelêrî li bajarê Hesekê li darxista. Ev rewşa em tede derbas dibin ji kuştinê û revandinê û bihevçûnê û teqandinê û birçibûnê tevde li devere me çêbûye lê me karîbû bi vê hevgirtin û hişmendiya xwe bihiştta aramî li devera me berdeyam bikra di demekê de ku rijema sûrî daxwaziya wê û xebata wê ji bo tevliheviyê û kuştina navxweyê li bajarê me çêbike lê me karî bû bi karêxwe yê hevbeş nehiştta ev tişt pêkbê pêwîste jiyana hevbeş di vî bajarî de û ev aramî giringe ku berdeyam be di devera me kurda de. Her wiha dîtinek tir hebû bi Zeya werda bavê somer re endamê komîta şopandina aştiyana gelêrî li bajarê Hesekê û ji mere got: Girêdana xelkê devereke bi hev re dihêla aramî di wê devere de bicî bibe, û çî astengî hebin wê nemînin, piştî kêmasiyê hêzên ewlekariyê di bajarê me de û pirbûna birçibûnê û tirsê û dizyê û derketina êşên nû ku xerîbin li ser milletê me wekû revandina ji bo pera û girtina li ser nasnama, û ji bo vî hawî em wekû hêzên siyasî û civakî piştî civatin hêja em bi hev re gihan biryara girêdana Encûmana aştiyane a gelêrî li bajarê Hesekê, û me komîta şopandinê jê çêkir, û jivatên me wê berdeyam bin ji bo welatiyên me koçbar nebin û bi aramî jiyana xwe bibînin.

Dunya Sîno.. kulîlka Dirbêsiyê hate binaxkirin

Bajarê Dirbêsiyê di roja 29 / 10 / 2013 an de bi agahiyeke xemgîn hestbibû û şînî kete dilê xelkên bajarê dema ku bihîztin ku keça bajarê wan Dunya Sîno jiyana xwe ji dest dabû.

Dunya di sala 1995an jidayik bibû û ew ê xwendina xwe li Zanîngeha Ferat li bajarê Heskê dikir, beşê Endazyariya Şaristanî, sala yekemîn.û di encama şerekî de di navbera hêzên ewlekariya rêcîmê û hin çekdaran de li pêşiya zanîngehê guleyek li serê wê ketibû û jiyana xwe ji dest dabû.

Xelkên Dirbêsiyê û bi beşdarbûyîna gelek kesayetiyên siyasî ji serkirdeyên hin partiyên

Kurdî û rewşenbîr û nivîskar kulîlka xwe ber bi gundê Gir Kund ve birin û li wir ew ê binaxkirin ,bi girî û lorandinan li ser giyanê wê yê pak û ciwan ku çawa bû qurbaniya şerkî gemar û bê sedem ronahiya çavên wê hate vemirandin.

Solîn Dewîş, hevala Dunya kela girî di qirika wê de û ji Welat re axift:

Dunya hevala min bû ji dema zarotiya me de,û hêj sala yekemîn bû û bi xwendina xwe şa nebibû

Ezê dê gelakî bêriya wê bikim, min ji wê pir hezdikr....

Û nema dikaribû peyva xwe berdewam bike ji ber girî û êşa dilê wê .

Asîmaneke reş bû bi ser bajarê Dirbêsiyê de di roja koçkirina Dunya ji cîhanê, û ew ê dê bimîne di bîraweriya hevalên xwe û xelkên bajarê bitevahî de wek pakrewana zanîne.

Seidûn El Sîno

Rola Jina Kurd di şoreşan de

di civaka Sûryê de ,wek sercem komelgehên rojhilafî , bi çavekî biçûk li jinê dihat nerîn,û dihat gotin:ku erkê jinê tenê ,perwerdekirina zarokan ,û amadekirina xwarinê ye.û gelek kesên oldar,xwedî nerînên teng jî , digotin: ku cihê wê yê xwezayî, mala wêye .

Lê piştî ku şoreşa rûmetê li Sûrê vêket,gelek boçûnên şaş derbarî jinê ve hatin guhertin.û jina Sûrî ,û bi taybetî ya Kurd,ji civakê re tekez kir , ku cihê wê ne tenê di navbera çar dîwaran de ye ,û karê wê ne tenê paqijkirina malê ,û perwerdekirina zarokan e.

Lê ew dikare mil bi mil bi mêran re dakeve kolanan,û beşdarî xwepêşandanan jî bike, û bi tanahiya xwe jî dikare , rêbertiya miletekî bike.

Du sal û nîv ji temenê şoreşê derbasbûne,di vê dema dirêj de,jina Sûrî gelek xem û azar kişand , ji ber: kuştina kurekî ,yan binçavkirina hevserêkî,yan dûrketina xweştiviyekî,lê wê çî caran xwe radestî neçariyê nedikir,û serê xwe ne diçimand.

Ciyawaz ji jina Sûrî bi giştî ,jina Kurd wajo ya wê ya taybet di vê şoreşê de hebû,ji ber ku ew xwedî ezmûneke mêmîyûî ye di jiyana şoreşgerî de, û ji mêmî ve rola wê ya giring di civaka Kurdî de hebû. Lewra ew bêhtir aktîv bû di nava şoreşê de.

Dayka Civan ,yekbû ji wan jinên kurd li bajarê Amûdê , ku çalak bû di vê şoreşê de,û herdem beşdarî xwepêşandanan dibû.

Bi cilê xwe yê Kurdî,û bi dengê xwe yê naz banga azadiyê dikir,herwiha bi rêya siloganên xwe,û çalakyên xwenyên sivîl, dixwest ku bergiriyê mafê jinê jî bike.

.derbarê pîrsa ku me jê kir sebarek bi rola jina kurd di şoreşê de ,wiha axift: bêguman jina Kurd di civakê de ta radeyekî baş mafê xwe bi dest xistiye,û ew serbest e,lewra rola wê jî aktîv bû di şoreşê de ,û xwedî biryar bû,berevajî ku hin kesan hewl didan ,ku wê wek qurbaniyê pêşan bidin..

-Dayka Civan, tenê nimûneyek bû ,û bi hezaran ji jinên din weke wê di civaka Kurdî de hene, lewra em piştrast in ku di Sûrya nû de êdî tu kes nikare mafê jinê binpê bike,û ew ê dê roleke sereke jî di navenda girtina biryarê de bistîne.

Mihemed Alûcî- Amûdê

Dêrik û komên Gemarê

Bajarê Dêrikê . Mehmûd Şahîn

- Gemar û pîsayetî gelek nexweşiyên çêdikin û rengeke ne xweşik dide bajarên mirov Gemar û qirêj ne dimenên pêşketin e .

Lê bêguman hûn tev dizanin di vê qunaxa dawî de li Sûryê gelek xirabûn, talankirin, wêrankirin û şewitandin çêbibû û sedemên van aloziyan pêwariya kesên berpirsiyar .

Ji destpêka şoreşa Sûryê ve û gelek karên xizmetguzariyê hatibûn rawestandî, ji wan karên şaredariyan.

Şaredariya Dêrikê jî yek ji wan bajarên ku ji demeke dirêj ve komên gemar û qirêjê tê de çêdibin û zêde dibin, û ji berî şoreşê ve jî bajar gelekî bê guhdan bû ji hemî aliyên ve û bitayebetî jî aliyê şaredariyê ve ta aniha jî gelek tarên bajêr xetê rîgarê û yê karêzê ne danîne .

Lê herwiha ne ev gemar bitena xwe roleke neyinî heye , dûmana tirumbêlan ewjî roleke neyinî li rewşa jîngehê dike, û dibe sedem ji gelek nexweşiyên re.

Derbarê vê rewşê Dr. Mehcûb Mer'î ji Welat re wisa axift :

Komên gemar û qirêjê li bajarê Dêrikê zêde dibin û dûmana turimbêla dibine sedem ji van nexweşiyên re wek :

Aloq – Alyayî – berheng – Bênedana teng – Axirî – Amasî – Serêşeka zûr – Kêmasiya dil – Penceşêra roviya – Cerge kal – Zik cûn – û gelek nexweşiyên din jî .û ez dixwazim di rêya Kovara we bang li hemû kesî bikim ku haj ji vê diyardeya neyinî hebin û çareyekê lezgîn ji wê re bibînin.

Paqijiya çî bajarekî navnîşana şaristaniya wî ye.û gereke mirov li bajarê xwe xwedî derkeve.

Zarokên Kobanê û pariyanan a ji Ziblê

Di vê rewşa dijwar de ya ku herêma Kobanê di wê de derbasdibe, bitayebetî jî rweşa aborî, gelek ji zarokên bajêr neçar dest ji dibistana berdan û berê xwe dabûn kar da bikaribin alîkariya bavên xwe bikin di peydakirina xwarin û vexwarinê. Lê mixabin gelek ji wan tu rê ji kar re nedîtin ji bilî ku berê xwe bidin zibaleyan .

Û her sibeh tu dikare gelek zarokan li ser komên wan ziblan bibîne ku çawa di nav wê gemarê de li tiştêkî ji bo xwarinê yan jî tiştêkî bibînin ku bikaribin bifroşin û bi wê xwarinê bikiirin ji mala xwe re.

An ew li lastîkan digerin an jî li qutiyên vala da kom bikin û bifroşin li bazara bajêr bi buhayiya 1500 ta bi 2500 leyreya Sûrî.

Me dikarîbû hin ji wan zarokan bibînin û wisa ji me re axiftin: Mistefa Xelîl(11 salî ye) dibêje: em ji Reqayê ne, û em hatin Kobanê piştî ku şer li bajarê me giran bibû.tu kar tune ye ku em bikin ji bilî vê ziblê û em bilastîkan dicivînin û em kîlwa wê bi 40 lereya Sûrî difroşin.

Mehmûd Xelîl(12 salî ye) dibêje:

Em li Şamê bûn, û dema ku taxa me topbarankirin, neçar em ji wê derketin û em vegeeriyên Kobanê, birayê min di zindana rêcîmê de ye, û ez dixwazim alîkariya bavê xwe bikim, ji wê ez naçim dibistanê û vî karî dikim.

Hêja ye gotinê ku jimara zarokên ku li ser zibaleyan peyda dibin ji 300 ta bi 400 zarokî ne rojane.

Welat Bekir- Kobanê

Pirtûk

Tengîzar Marîni

Ji hêla fîzîkî ve, pirtûk, kaxezên li ser nivîs hatiye belavkirin û di qewarê bergekî, an jî bendekî de ye, li gor pênasîna (UNESCO-pêdivî ye, nekêmtir ji 49 rûpelan be) Funksiyona pirtûkê, wan nîşanên grafîkî bike regez û naverokeke hişmendiyane bi armanca veguhestin, fêrkirin û belavkirina wê hişmendiyê, di nav civakê de.

Roja pirtûkê ya cîhanî, di 23 Nîsanê de ye. Ev roj jî, roja wexerkirina W.Shakspear û Cervantes Saavedra ye. UNESCO di sala 1995an de li cîhanê kire biryar û ji wê rojê ve, tête pîrozkirin. Lucius Annaeus Seneca, ko navê kiribûn Seneca yê genc (*1 P.z li qurtuba; † 65 P.Z. li nêzîkî Rom), yek ji wan Philosoph, Dramatoger û lêkolînerê suruştê yê Roma bû, li ser pirtûkê weha digot: „ Dema herî pir ko ez derbas dikim, ew danûstendina di gel pirtûkên min e“.

Pirtûk

Şiyana Pirtûkê heye

Bipeyive

Bigirnije

Çavbigirî be

Xewnan bibîne

Geştê bike

Esseh carekê dê

Mirov pêdivî

Pirtûkekê bibe

Dako di gel

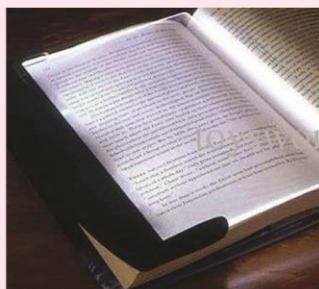
Bipeyive

Bigirî

Bikene

Xewnan bibîne û bikaribe

Geştê bike

Pir nivîskaran behsa pirtûk û xwendinê kirine û li ser nivîsîna. Xaleke pir giring hevbeş e di navbera wan nivîskaran de, ew jî giringiya pirtûk û rola wê ya pozîtîv e.

Pirtûkek

Ez pirtûkekê dikrim

Ew li vir nexşeya min e

Pirtûkê dixwênim

Ew niha di hundurê min de ye

Tu pirtûkê dixwînî

Niha di hundurê te de

Ji ez û tu

Pirtûk

Xwendin stûnekî sereke ye, ji veguhestina nûçe, zanebûn û serpêhatiyên di navbera du mirovan de ye, ku pir hêlên jiyane diyar dike. **Xwendin** proseseke nivîskî ye, information û raman bo têgehiştinê werdigire û dide. Li vir gotineke Josef Addison (1672-1719) xwe li bîra min dide: „ **Xwendin** bo mejî, mîna Gimnastîk bo gewd e ye“. **Xwendin** bi xwe huner e û hunera xwendinê jî ew çavxistina nav kaxezên pirtûkê ye, û tiştê nediyar, an jî diyar derxistin e, dako mirov çêjekê, û sûdeyekê jê werbigire.

Wateya kultûrî ya xwendinê di pêvajoya dîrokê de hatiye guhertin. Di qonaxên kevin de, xwendin Luksus bû, tenê maldar û malmezinan di civatê de, ev proses pêk tîna û pirraniya jinan jê bêpar bûn û derfet bo wan nebû. Lê îro roj di civaka pîşesaz de, **xwendin** proseseke pirr giring e û bê **xwendin**, civak nikare gavekê ber bi pêş ve biçe. **Xwendin** di her hêla jiyane de pêdivî ye: Planên bûsan, Buhayên xwarin û pêdiviyên mirovan, kontraktên xaniyan..ev çend nimûne ne. Mirovê Analfebet be, dê pirr zehmetî û zorê bikêşe, ta kar û erkekî xwe bi ich bîne. Hêza xwendinê mîna karîn û hêza bingehîn e, dako mirov bikaribe bîr û behwerî û serhatiyên mirov û jiyane ji hev cuda bike û sûdê ji wan werbigire. Pêdivî ye, zarok hîn ji biçûkatî ve fêrî xwendinê bibin. Yek ji aspektên giring yê xwendinê vepejin e (Reflexion), ko di vir de, dialog peyda dibe û qonaxa livê ya yekem dest pê dike.

Xwendin, rêya berbi zanebûnê ve ye. Di rêka xwendinê de, mirov zaniyariyên tiyorî peyda dike û pişt re dikare wan tiyoriyan li dar bixe.

Xwendin nebe kes naçe pêş peyda dibin pirr derd û êş“
Cegerxwîn

Bi van herdû regezan ve, jiyana û serpêhatiya pêşkeftina cîhanê girêdayî ye. Mirovê bêpirtûk, di pêpelûka herî jêr ya nezaniyê de ye û ew civaka nexwendewar, nikare bi pêş bikeve, neşê zatê xwe nas bike, ne jî şiyana wî bo bidestxistina viyana pêşvebirinê heye. Bi kurtî civakek bêhêvî û bêpaşeroj e. Peyveke Islandiyî heye, dibêje „ baştir e, tu pêxwas bî, lê ne bêpirtûk. Ji bo **xwendin** di nav civatê de belav bibe, ji bo ko mirovên me, bibin xwedî zaniyarî û bîr û behwerî, pirtûk pêdivî ye, lê di behweriya min de, ta wêjeya pirtûkxanê derbasî nav civaka me nebe û nebe diyarok, mirov nikare hêviyekê ji civakê bike. Pirtûkxan e, hişê civakê ye û saziya herî giring, bi nerx û giring e, ku rêvebiriya zanistiya mirovahiyê dike.

Bi xwendinê asoyên xwêner berferêh dibe, nixên ciwanî, hunerî û zanîne yê deqî jî bêhtir diyar û eşkere dibin. Xwendina bi rêbaz, rê li ber xwêner vedike, dako şop û şûnên zanebûnê bêne naskirin, her weha, me ber bi têgeh û diyarokên din ve dibe:

1. Xwêner û deq
2. Ragehandin û kartêkirin
3. Hunerî û estatîk(Ciwanî, Spehîtayî, bedewî)
4. biyava ciwanîyê
5. şirovekirin û vepirsîn
6. Asoyên cuda yê deq û pirs û vekirina wî.

*Mahabad

Mehabad ...
 ev navê bi tîpê zêrînî
 hatî nivisandin
 û.. di sewdan de hatî kolan
 hatî qewartin
 Mehabad ...
 ferhenga şoreşê ye tu
 lêvegera jiyane ye tu
 buhiştê mirinê ye tu
 Mehabad...
 nayên jibîrkirin !
 Qadî -
 Mistefa –

û ewqas şehîdên din
 lê bera bi peyvê meydana
 “ çar çura ...”
 Mehabad ...
 em jibîr nakin
 bîst û didwê çirya paşî
 hildana ala rengî
 sirûda ey reqîb
 lê bera xerabibe mala

Halana Dil

Roj diçû ava..
 Tariyê perda xweyî reş
 Berdida ser riwê gerdûnê.
 Gund...Û...Bajar... Diketin xew
 Heyvê şerm dikir
 Piştê xwe dida te..
 xatir nedixwest û diçû... Stêr direvîyan..
 Dilên evîndarên te xemgîn dikirin û .. ew jî diçûn.
 Amûdê.....keleha êş û xeman
 Tu bi tenê şiyar dima
 Li ser masa derdên xwe... Te şîva evîndar
 Leheng ... û Can fîdayên xwe...
 Amade dikir û digel barçemokan,
 Te guliyên helbesta xweyî westiyayî dihûnand...
 Landika êşên te,
 Evîndarên te, giyanên sotandî...
 Lehengên te... Li asîman...Fîrîştê dihejand
 Pêre sema dikirin û Dibin çengên xwe de binaxkirin...

Amûdê...

Birçiyê helbestê me.
 Bêriya zivistanên teyî bi şîn dikim..
 Û fixanên bi axîn li kolanên te...
 Cadeyên teyî jibîrkirî,
 Tenûra nanê teyî germî sarbûyî,
 Dastanên dîne teyî biaqil.... Hewar digot:
 -Xwedê nehêle...
 Wê ji kêre bihêle, ji kêre nehêle... Şêxê doda li gola
 Enter...
 Mirîdên xwe dicivandin, li erbanê didan...
 Şermola dihejandin...
 Çîrokên binaxkirî vejîtin dikirin... Ji xew şiyar dibûn.
 Çîrokan.. çîrok ji hev re digotin...
 Mindalên ku zû ji himbêza dayikên xwe koçber bûn..
 Bi refên çûkan re , Bi firîşteyan re..
 Dojeh dixemilandin..
 Qedera min bi ya te ve girêdayî ye...
 Qedereke nepen... Dara jiyane ji mêj ve..
 pela te hilweşandiye.
 Rewşa te awarteye,
 dayika min, evîna min....
 Ta kengî di payîzê de, dibin pelên hilweşiyayî de..
 Bê dengiya xwe veşêre.....
 Li ser şêlakê.. herdem navê te.. dinivîsînim....
 Lê pêlên derya hiltîne...
 Karwanê omîdê..
 Te li pişt xwe dihêle.
 Gerdelûlê ..giyanê te dilerizand...
 Tu germ î..sar nabî.....
 Hevîrên xwe li tenûra te dixistin..
 Te dipêça.. Li şoreşgêran belav dikir..
 Şoreşa hebûnê..
 Bi te berdeyam dibû...
 Şahrezad .. Dilpakiya te bû... Toş..
 Welatparêziya te bû... Herifandina... keleha zordariyê,
 Awirek ji awirên tolê bû..
 Ax, ax, ax... Amûdê...
 Nema dikarim, li hêviya wê rojê bimînim
 Ez ê bimrim....
 Giyanê min bi axa te şa bibe,
 Min pir ji te hezkir ...
 Amûdê.... Dayika min evîna min...

Dilê Welatê min

Jiyan û mirina seranser

Xwarin
 silavan li zikê westayî nake, û
 Hoşînî
 li gemya xeman siwar nabe û
 Rondik
 dilopên xwe yê dijwar di çavên
 bêhêviyê de diçînin û metirsiya xwe ji
 bawermendiyê re ekere dike
 Nizanim
 Çima çav û gavên min ji şopandina gemya
 ?bê ojdaniya nexêrxwazan tobe nakin
 !Welatê min
 Ez jiyana bê giyan qebûl nakim, û mirina
 bê jiyana jî ez qebûl nakim, lewra pêwîste
 tu min fêrî rê û pêkên van herdû rengên jiyane
 :bikî
 Jiyan bi can û cendek, û mirina bi giyan û henas
 Wisa ezê bizanibim kû hêjaye ez li dinê bijîm weko
 mirovek jîndar û ezê bi rengê rast û dirust cudabûnê
 .di nav bera kesan de û hemî rengan de diyar bikim

Narîn Omer

Xwîn

Şaneyên xwînê yên sor (erîtrosît)

Xwîn an xûn , av an şilek e ron e ku gelek girîng e di jiyana laşên mirov û candaran e. Bi rastî, ew ava jiyane ye. Di bedena mirovekî mest û gihiştî da, bi giraniya xwe 70 kg û bi bejna xwe 170 cm, nêzîkî 56- lître xwîn hene.

Xwîn, silaveke ji gelek elementan pêk tê. Di nav xwînê da li aliyek şaneyên xwînê û li aliyê din da plazma bi tevî proteîn, rûn, karbonhidrat, madeyên mîneral, wek kalsiyûm, potasiyûm, natriyûm û hesin hene. Ew element tevî xwînê digihejin hemû derên bedenê û her şaneyê bedenê.

Di xwînê da sê cins şane hene. Ji wan re dibêjin erîtrosît (şaneyên sor yên xwînê), lekosît (şaneyên spî yên xwîne) û trombosît (şaneyên biçûk, yên ji bo meyandina xwînê; ger ew tunebin, xwîn nikare bimeye). Erîtrosît (sorgilorik) ji pişikê oksîjen bar dike u digihîjîne her şaneyên

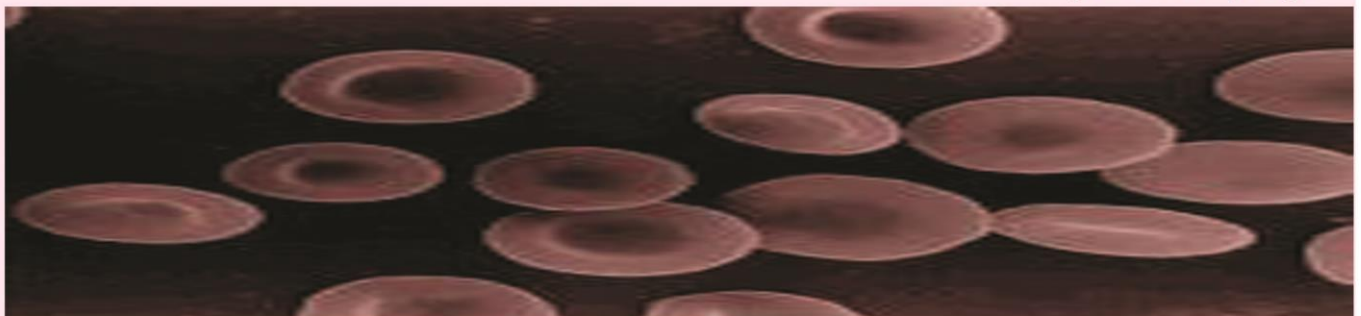
bedenê. Erîtrosît wekî şaneyên bedenê din nîn in, ji ber ku dendikê wan tune. Ew bi teqîrbî 5.000.000 / mîkrolître di bedenê da tên dîtin. Lekosît (spîgilorik) bedenê ji mîkroban û hemû tiştên ku beden naxwaze paqij dike. Ango ew leşkerên bedenê ne. Ger mîkroban avêtin ser bedenê, da ku we nexweş bixin, lekosît wan mîkroban nas dikin û di wê gavê da dijî wan şerekî destpêk dikin.

Gelek cinsên lekosîtan em nas dikin. Hindek ji wan ji bo kuştina mîkroban, hindek ji bo naskirina mîkroban û hindek jî ji bo çêkirina antîkor (dijîbeden) berpirsiyar in. Ji wan re dibin lenfosît. Ji cinsekî din ê lekosîtan re ji dibêjin monosît. Monosît li kuderê mîkroban dibine, wan dixwe û bi wî awayî wan bêzerar dike. Ev bi teqîrbî 5.000 / mîkrolître di bedenê da tên dîtin. Şaneyên din ku di xwînê da hene, navê wan trombosît in. Wezêfeya wan meyandina xwînê ye. Ger trombosît tunebin (di bedenê mirovan da, li her dezîlître 200.000 hene) xwîn nikare bimeyî û xwîn biherike heta mirov mir. Ger mirov birîndar be, an ji ciyekî xwe jêbîke, trombosît têne şûna birîne û demarên ku jêbûye û

jêder : Wikipêdiya

التدخين خطر قاتل

Hebû carek ji caran, xêr û xweşî bibarin li hazir û guhdaran.

Hebû tunebû, keçeke biçûk hebû. Herkesî pir ji vê keçikê hez dikir, lê hezkirina

dapîra wê ji ya herkesî zêdetir bû. Dapîrê carcaran ji bo ku kêfa keçikê bîne, diyariyek dida wê.

Rojekê jî dapîrê kumikeke sor da keçika biçûk. Kumik wisa xweş li keçikê dihat ku wê êdî nexwest kumikeke din bide serê xwe. Ji ber wê yekê, navê Keça Kumsor lê danîn.

Rojekê diya wê ji Keça Kumsor re got:

* Keça min a delal, binêre min hinek fêkî, kilor û suseyek serbet amade kiriye.

Divê tu van bibî ji dapîra xwe re; ew nexweş ketiye û bêhal e. Ku tu van bibî, wê pir

kêfa wê were... Dema tu bikevî rê, pir biaqil be û berê xwe nede aliyên din, ji riya rast

dernekeve! Û dema tu bigihîjî mala dapîrê, ji bîr neke jê re bibêje "Roj baş" û derdorê

jî tevlihev neke.

*"Ez ê her tist wekî tu dixwazî bikim, dayê", got Keça Kumsor.

Piştê wê selik girt, xatir ji diya xwe xwest û ber bi mala pîrika xwe ve mesiya.

Mala pîrika Keça Kumsor di nav daristanê de bû û niv saet dûrî gund bû.

Dema ku

Keça Kumsor gihîst daristanê, rastî gurekî hat. Lê belê wê nizanibû ku gur heywanekî

xirab e û ew qet jê netirsiya.

--Roj baş Keça Kumsor, got gur.

--Roj baş Gur, got Keça Kumsor.

--Tu bi ku ve diçî wisa ?

--Ez diçim cem dapîra xwe.

--Di selika te de çi hene wisa?

--Fêkî, kilor û serbet hene. Ez ê wan bibim ji dapîra xwe re. Ew ê bi van pir bi qewet be.

--Dapîra te li ku derê rûdinê, Keça Kumsor ?

--Panzde deqe dûrî vê derê, li nav daristanê ye mala wê. Li binya malê devî hene û li kêleka wê jî sê darên keleman hene, tu zanî?

Gur devê xwe alast û ji xwe re got:

"Mmm ! Îro ji min re ziyafeteke baş û xweş dixuye. Lê divê pêşî ez herim pîrê hal bikim, piştê jî vê ciwanikê." Û gur ji keçikê re got: --Keça Kumsor, ka li van kulîlkên xweşik binêre.

Tu çima qet li wan nanêrî? Tu qet li dengê çivîkan jî guhdarî nakî. Binêre çiqas xwes distirin.

Wekî ku tu diçî dibistanê wisa zûzûka dimesî. Li vê daristanê her tist pir delal in ha!

Pistî wan gotinên gur, Keça Kumsor çavên xwe bastir vekirin û ji ber delaliya xwezayê devê wê vekirî ma. Pistre wê ji xwe re got: "Ku niha ez ji dapîra xwe re ji van kulîlkan berhev bikim, wê pir kêfa wê were. Çawa be hê pir zû ye."

Kumsor dest bi berhevkirina kulîlkan kir. Û, her cara ku kulîlkek jêdikir, wê ji xwe re digot: "Ha li wî alî yeke delaltir jî heye, Keça Kumsor her ku diçû zêdetir diket nav daristanê û ji riya mala pîrika xwe zêdetir bi dûr diket.

Gur jî bi vê fersendê bi bazdan, rasterast çû mala pîrê. Û çaxa ku ew gihîşt ber derî, li derî da got: "Teq teq!

--Ew kî ye?

--Ez Keça Kumsor im, pîrê. Min ji te re xwarin û serbet anîne.

--Zimanê derî bixsîne, veke. Qet halê min tune ez rabim ser xwe. Gur zimanê derî kisand, vekir, û bêyî ku tistekî bibêje, çû xwe çeng kir avêt ser pîra belengaz û ew bi carekê de daqurtand. Piştê jî cilên pîrê li xwe kir, serê xwe girêda, di nav nivîna pîrê de xwe dirêj kir û lihêf kişandserxwe. Di vê navberê de, piştî ku Kumsorê têra xwe kulîlkan berhev kirin, bi carekê dapîra wê ket bîra wê û wê dîsa berê xwe da riya malê. Lê dema ku Kumsorê gihîşt malê, dît ku derî vekirî ye û feqîrê pir şaş ma. Dema ku ket hundir jî, hundir jê re pir xerîb xuya kir. Wê ji xwe re got: "Himm, ez îro çiqas dikevim gumanê ! Lê dîsa jî, wekî her tim ez pir kêfxweş im, ji ber ku li cem dapîra xwe me."

--Roj baş, pîrê !

Lê tu bersiv nehat. Keçik nêzî nivînê bû û lihêf da alî. Dapîr di nav nivînê de dirêjkirî bû, ser û çavê xwe hemû girê dabû. Halê wê pir xerîb xuya dikir. Keça Kumsor sas û metel jê pirsî:

--Pîrê, guhên te çiqas mezin bûne !

Gur got: --Ji bo ku te bastir bibihîzim.

--Pîrê, çavên te çiqas mezin bûne !

Gur wisa got û ji nişka ve ji nav nivînan hilpekiya û Keça Kumsor bi carekê de daqurtand.

Piştî ku gur zikê xwe têr kir, xwe di nav cihê pîrê de dirêj kir û di xew de çû. Wî wisa zêde xwaribû ku êdî pifepif û xurexur pê ket.

Tam wê demê jî nêçîrvanek di ber mala pîrê re derbas dibû. Wî ji xwe re got:

"Hela hela, ev pîrê çiqas xurexur dike îro, ka ez herim binêrim gelo pêdiviya wê bi tiştêkî heye!" Nêçîrvan ket hundir û dît ku gurek di nav nivîna pîrê de raketiye.

-- "Hey gurê pîs! Ji kengê ve bû ez li te digeriya..." got nêçîrvan.

Wî tam xwe amade kir ku bi tîfinga xwe guleyan berde gur, bi carekê hat bîra wî ku mumkun e gurê dilres û çavbirçî dapîra belengaz daqurtandibe û belkî mumkun be

ew wê xelas bike. Nêçîrvan gule berneda, lê rahist meqesekê û zikê gurê razayî qelisand, vekir. Dema ku zikê gur qelisî, nêçîrvan dît ku waye Keça Kumsor û dapîra wê herdu jî tê de ne.

Keça Kumsor ji zikê gur derket û got:

--Ooy! Ez çiqas tirsiyam ! Zikê gur gelek tarî bû !

Piştî Keça Kumsor, dapîra wê jî ji zikê gur derket.

Gur hê jî di xew de bû. Nêçîrvan Keça Kumsor sand derve da ku çend kevirên mezin bîne. Keçik bi lez çû ji derve çend kevirên mezin berhev kirin anîn û hemû xistin zikê gur. Pistre nêçîrvan zikê gur dirût û gur ji niska ve ji xew siyar bû û xwest ji wir bireve.

Lê kevir wisa giran wisa giran bûn ku gur nekarî bazde û li erdê ket got tereeeppp û mir.

Êdî dilê nêçîrvan, yê Keça Kumsor û dapîra wê rehet bû. Nêçîrvan çermê gur hungurand û bir mala xwe. Dapîrê fêkî, kilor û serbeta ku Keça Kumsor jê re anîbûn

xwar, vexwar û bi ser xwe ve hat. Keça Kumsor jî ji xwe re fikirî got: "Ji îro û sîn ve ez ê gotinên dayika xwe ji bîr nekim û ez ê bi ya wê bikim."

Çîroka me qediya, xêr û xweşî li hazir û guhdaran bariya.

البيئة ضحية الحروب

في النزاعات المسلحة والحروب هناك ضحية اساسية يتجاهلها القوة المتحاربة وكذلك القوى السلمية والمدنية في معظم الحالات وهذه الضحية هي سبب الحياة و سبب البقاء و احياناً يكون سبباً للحروب ايضاً فقد لعب دوراً في اندلاع الثورة لسورية حسب بعض المختصين ، هذه الضحية هي البيئة التي هي منبع الحياة أي الإنسان نفسه ، عندما يحارب الإنسان اخيه الإنسان و يستخدم اسلحة فتاكة فانه يغامر بالتضحية باثمن ما في الوجود ، انها البيئة عزيزي القارئ ، نعم يبدو انها لا تستحق الأهتمام وسط الدمار و القتل و لكن اؤكد انها هي مشكلتكم و مشكلتنا و ما ستؤول اليه مستقبلنا و مستقبل اطفالنا و قومنا بعد تدميرها.

ففي الحروب اول هدف يكون للجيوش هي النفط و يكون الصراع عليه لتأمين الدعم المادي و تكبيد الخسائر للطرف الآخر و ما ينتج عن هذا الصراع هو حرق للآبار النفطية و كذلك تدمير الانابيب النفطية، حيث حرق الآبار ينتج عنها انتشار ابخرة سامة تنتشر مع رياح و تكون سحب تهطل على اثرها امطار حمضية كما رأينا في المدن القريبة من العراق في سوريا في حرب العراق كديريك و قامشلي و عامودا و غيرها حيث هطلت امطار حمضية مصحوبة بزيوت ففيرت التربة الزراعية و اضرت بها كثيراً، حيث اثرت على المنتج الزراعي و بالتالي اثر على الحالة الاقتصادية للمزارعين مما تدنى مستوى المادي لبعض من الناس حيث انتشر الفقر بينهم فهاجروا الى مدن اخرى كدمشق و حلب و حمص و غيرها طلباً للرزق

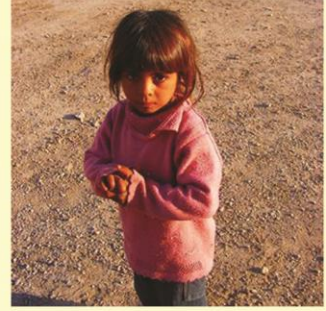
و من آثار الضارة للحروب على البيئة و الإنسان هو قلة او انعدام الخدمات مما يؤدي الى رمي النفايات في اماكن غير اماكنها المخصصة و التجمع لأيام او اسابيع في الشوارع و تفسخها مما يؤدي الى انتشار امراض بين الناس و خاصة الأطفال كالكوليرا او امراض جلدية او تنفسية ، و كذلك تسرب هذه القمامة الملوثة الى جداول الأنهار الجوفية ، بسبب تجمعها و اهمالها في اماكن قريبة من الآبار او اماكن ذو مستوى مياه جوفية عالية نسبياً مما يؤدي الى تلوث المياه الجوفية و اصابة السكان بالأمراض جراء شرب هذه المياه ، كما لاحظنا في اعوام 2008 و 2009 تلوث احدى الآبار في مدينة القامشلي بسبب رمي البلدية القمامة بمنطقة قريبة من احد الآبار الرئيسية مما ادى الى تسربها الى هذا البير حيث اصاب العديد من الناس بامراض معوية جراء التلوث الحاصل ، و قد تدراك الأمر بعد ذلك بفضل نشطاء في مجال البيئة حيث سلطوا الضوء عليه و ضغطوا حتى قامت السلطات باتخاذ الإجراءات ..

وفي النهاية ان موضوع الحروب و تأثيرها على البيئة و الإنسان موضع كبير و لن يأخذ حقه في هذه المقالة و لكن ما هو المهم فيما يتعلق بتلك المشاعر السلبية هي مشاعر زائفة و غير حقيقية و هي مصنعة من قبل الطرف المحارب الآخر لذلك و معظم هذه التوقعات و الأفكار التي يعتم الإنسان في هذه الحالات لن تحدث ابداً و الشيء البشر و الفرح انه يمكن تجاوز هذه المشاعر با الإيمان بغد مشرق و التفاؤل ، فالغد بشكل مؤكد سيكون افضل من هذه المرحلة ، انها مرحلة عابرة و سيكون بعدها مرحلة اخرى افضل من سابقتها.

Welat

القلق النفسي عند الأطفال

كمرة أبو

أولاً : تعريف القلق النفسي : القلق النفسي هو حالة من التوتر المصحوب بالخوف و توقع الخطر في أي لحظة .

ثانياً : أنواع القلق النفسي :

1- القلق النفسي الطبيعي : هو القلق الذي ينتج عن متاعب خارجية و يزول بزوال السبب .

2- عصاب القلق : هو القلق الذي يرجع إلى الصراع النفسي ولا يزول بزوال السبب .

3- القلق الثانوي : هو الذي يصاحب بعض الأمراض النفسية و الجسمية .

ثالثاً : مظاهر القلق النفسي :

1- تكرار البكاء و كثرتة و الاستمرار فيه فترة أطول مما ينظر

2- اضطراب النوم تتناوب نوبات فرح ليلي .

3- اضطرابات تناول الطعام و هضمه فتضل شهية الطفل و قد يصاب بالإسهال أو القيء .

رابعاً : أسباب القلق النفسي :

1- التهديد المستمر للطفل : وذلك عن طريق سماعه

التهديد الذي يوجه إليه بإسراف كلما أتى أمراً لا يرضى

عنه الوالدان حيث أنهم يظنون أنهم يختصرون الطريق في

تنشئته أطفالهم بالتهديد عن طريق ترديدهم العبارات

التي تحمل معنى التهديد .

مثال : إذا فعلت كذا فلن أحبك أو سأرميك في الشارع

فتكون النتيجة أن تمتلئ نفس الطفل بالخوف و الانزعاج

و القلق .

2- تكرار تعرض الطفل لمواقف الخوف و الخطر و القسوة و

العنف فيصبح القلق و الخوف من مكونات الشخصية .

3- إذا كان أحد الأبوين مصاباً بالقلق ، ينتقل القلق إلى

الطفل نتيجة لتصرفات الأم أو الأب المضطربة القلقة .

4- تعرض الطفل إلى الفشل المتكرر إذا تعرض الطفل

صعوبات متكررة في الحياة أو فشل فشلاً متكرراً دون أن

يجد من يساعده أو يواجهه أو يشجعه كل هذا يؤدي إلى

شعور الطفل بالقلق .

خامساً : سبل الوقاية من القلق النفسي :

1- إشباع حاجات الطفل من الرعاية و المحبة و الاهتمام و

الشعور بالأمن و الاطمئنان الذي هو حجر الزاوية في القضاء

على المخاوف و القلق .

2- مساعدة الأطفال على فهم ما يحيط بهم من مواقف و

المشكلات التي تتطلب منهم حلاً

3- تشجيع الأطفال على أن يثقوا بأنفسهم و على أن

يواجهوا مشكلات الحياة بشجاعة واقعية .

من خلال ما سبق نجد أن للبيئة المحيطة بالطفل و كيفية

تعاملهم معه دور كبير و فعال في تكوين شخصية الطفل

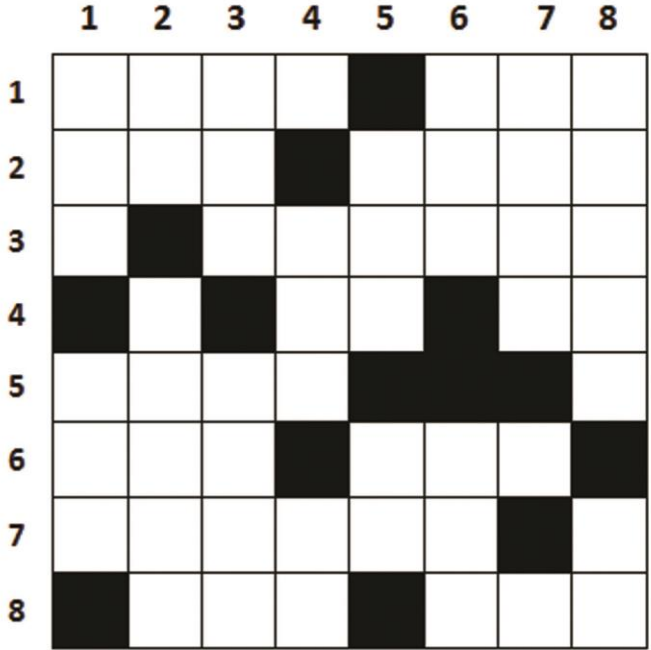
xeçerêz

Rast

- 1 - bax - curek ji kanê buha .
- 2 - tersê hilat - namûs .
- 3 - paytexta iraqê .
- 4 - tê vexwarin (b) - tersê erê .
- 5 - di nav avê de dijî .
- 6 - şêwe - xiyar .
- 7 - xelata bûk û zave .
- 8 - rewan - tersê mêr .

Serjêr

- 1 - Ziman - Dîmeşiq (b) .
- 2 - bo nîşana nêzîk - bê nemûn (b) .
- 3 - tersê dê (b) - çemeke li Kurdistanê .
- 4 - tersê bejî - tersê erê .
- 5 - tîpin ji xalxalok - yan .
- 6 - v.d.z belawela - tersê xemsar (b).
- 7 - komarka Asyewî .
- 8 - kenaleka Kurdî - tersê kevin .

همسات مڪانيه

نغم اسماعيل

يامن يحن إلى دمشق وواديها قد ودعت دمشق ومن فيها ارتسمت
بريشة فنان وابتهجت روايبها..وهي جمال في نواحيها وأعين قاسيون
تبرق سحرا" ناظرة للشام .. دامعة مآقيها ..

بحر إذا لاقى الشمس أشرق وإن لقي القمر أسعد يثور في أعماقه
غضبا" ليقدف هما"فيه قد أزيدا
لاذقيتي

سكنت فؤادي من غير مبتدأ ووطأت عقلي من غير خبر واحتلت كياني
من غير فعل وفي غزوها لا تعرف الحذر فصرت في أرجائها فاعل مرفوع
بضممة أطفال القهر وتميزت عن ذل اسم مجرور بحرف يصنعه أنفه
البشر.. فلن أكون في ظلها مفعول به ولا مضاف إليه على هاوية العمر
ولا صفة يطلقها كل خائن جبار على حال يرثي لها حتى الحجر ..
حبيبيتي دمشق ..

امسحوا عن دمشق دموع السهاد والبسوها ثوب العفة والعتاد أو
اسلبوها حزناً مصلوباً الفؤاد حتى لاتعيش برحمة العباد فهل تلبون
دعوة محب أو تحرروا قيود البعاد فإذا سالت دموع عينها فلن تعلموا
ماهو المراد وإن نادى نداء استغاثة فلن يقدم إلا الغيث لتلبية النداء
فأين شعبي وفرساني وجنودي؟ وأين ضمير يعشقه الرقاد وأين حسام
ومهند في زمن لاتسمع فيه حتى صهوة الجياد.. فاكسروا قيدي من
الظلم لأريكم دهرأ في العدل والمعاد..

Peyva wendayî

Peyva wendayî ji 9 tipa ye nave helbestvanê nemirî û dengdayî

- HAVÎNÊ
- DAD
- AWAZ
- BÊG
- BÊTAR
- BEXT
- DEM
- HAT Û ÇÛ
- MARDÎN
- BAC
- BÎN
- ARAM
- BÊKÊR
- AL
- BABET
- BUHA
- BERSAL

D	H	A	V	Î	N	Ê	G	D
A	H	A	T	Û	Ç	Û	R	E
D	Î	N	Î	D	R	A	M	M
A	R	A	M	E	B	U	H	A
B	E	R	S	A	L	N	A	L
B	Î	N	W	B	Ê	K	Ê	R
B	A	C	C	B	A	B	E	T
B	Ê	T	A	R	E	B	E	G
A	W	A	Z	X	B	E	X	T

* PEYVA WENDAYÎ

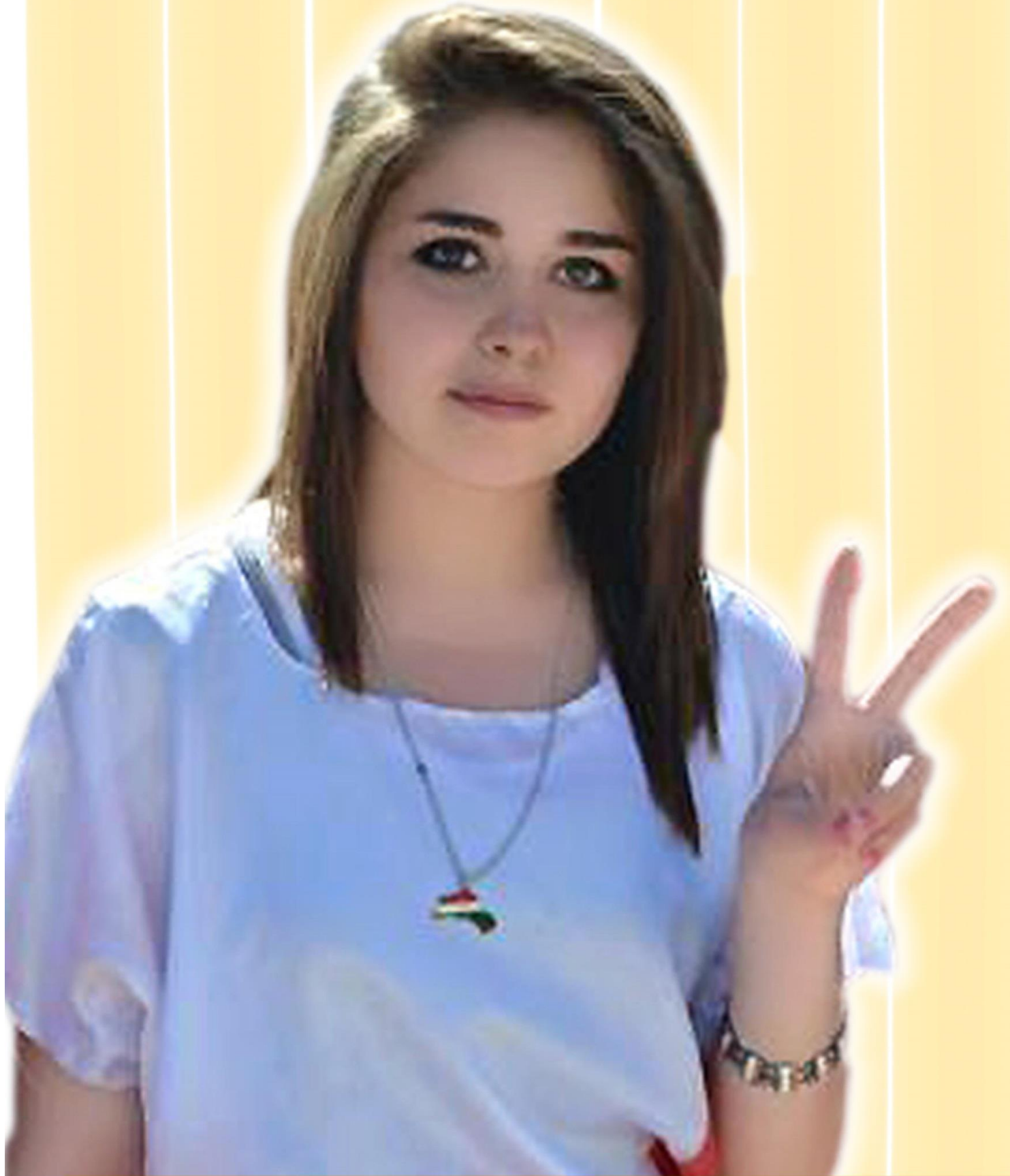
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Erênî = إيجابي
Neyinî = سلبي
şêwaz = أسلوب
Rexne = نقد
Destane = ملحمة

Xweşbîn = متفائل
Reşbîn = متشائم
Gote got = اشاعة
Perol = كلمة السر
Rûnivîs = نسخة

Erk = وظيفة - مهمة
Pêdivî = حاجة
Keysbazi = انتهازية
Diyarok = منصب
Diyarde = ظاهرة

Dunya Sîno ... Pakrewana Zanînê

ولات (ثقافية . عامة . مستقلة) . نصف نتهرية

welat.press@gmail.com

العدد (6) 15 تشرين الثاني 2013

www.facebook.com/Dengekurdistanasurya